

DIGI EI TULE PABERI ASEMELE, VAID KÕRVALE

Pärast pikka ja lõputuna tunduvat talve on kevad lõpuks oma õigused kehtestanud ja suur suvi oma järge ootamas. Koolides on taas käes aeg õppetööga mõneks ajaks lõpparve teha, viimased eksamid õiendada, tunnistused kätte anda ja saada, lõpu-pidusid pidada, et siis pikale päikeselise ja lõogastavale puhkusele suunduda.

Eks sellest unista meiegi kirjastuses, aga paraku on käes uute riiklike õppekavade rakendumise viimane aasta ja meie suvi möödub suuresti kirjastuse seinte vahel. Viimased kolm aastat on olnud meile õppekava rakendumise tõttu väljakutse, millega oleme mõnede ainete lõikes hiilgavalt hakkama saanud, aga samas mõnes teises ajahätta jäänud. Viimase tõttu vabandame koolide ja kõigi tellijate ees veel kord, kuid leiame, et oleme siiski igale olukorrale leidnud lahenduse, kas siis peatükivihikute, eelmise trüki tasuta jagamise või oma kodulehele materjali riputamise näol.

Terve aasta vältel oleme paralleelselt viimase pingutusega paberõppematerjalide osas tegelenud ka digi-õpikutega. Saanud eelmise aasta 1. septembriks valmis esimese pääsukesega selles vallas, andis koolide ja

avalikkuse huvi meile jõudu ja tahtmist jätkata. Nii ongi tänaseks valmis või kohe-kohe valmis saamas 1., 4. ja 7. klassi olulised õpikud ehk eesti keele, matemaatika ning loodusõpetuse, samuti 7. klassi geograafiaõpik. 1. klassi õpikud pakuvad väikestele kooliskäijatele palju erinevaid män-

gulisi lahendusi. Leidub nii värvimist, lohistamist, järjestamist kui ka üsna tavalist kirjutamist, sest seda oskust läheb ikka alati tarvis. Aabitsa ja 1. klassi eesti keele õpikute tekste on võimalik lugemistasemetel või lõikude kaupa kuulata, need on sisse lugenud armastatud näitlejad Harriet

Toompere ning Andres Raag. 4. ja 7. klassi eesti keele õpiku igale peatükile on lisatud viis põnevat lisäülesannet, nii mõnedki neist toetuvad heli- või videofailele. Suurel osal ülesannetest on ka enesekontrolli võimalus.

Õppematerjalide digitaliseerimine tekitab alati palju mõtteid. Ühed

leiavad, et see on hea võimalus tava-pärast õppekirjandust tasuta saada. Siinkohal võime ausalt väita, et õppekirjanduse digitaliseerimine üksnes suurendab kulusid. Põnevate lahenduste lisamine on kallim kui trükkimine. Kuid avalikkusele vastu tulles oleme hoidnud oma digiõpikute hinnad kahe kolmandiku peal paberikandja hinnast. Teiseks arvatakse ekslikult, et digimaterjale kasutades kaotavad õpilased kirjutamis- ja suhtlemisoskuse ega omanda paljusid teisi seni oluliseks peetud oskusi. Ei meie ega koolid, kes on teistest tõsisemalt digiõpikutele mõelnud, pole seda meelt, et digi-õpik või mõni muu tänapäevane lahendus asendaks õpetaja-õpilase suhtluse, käsitsi kirjutamise või loovmõtlemise oskuse. Digimaterjalid on mõeldud siiski traditsiooniliste õppemeetodite kõrvale, mitte nende asemele.

Kes meie digiõpikute vastu suuremat huvi tunneb, siis üks hea võimalus nendega tutvumiseks on algklassi-õpetajate teabepäevad (vt viimast lehekülge).

Sooja suve soovides
TEIE KOOLIBRI

VALITUD MÜÜDIMAILMAD GÜMNAASIUMIÕPIKUS

Noarootsi kooli emakeeleõpetaja Monika Undo sai hakkama julgustükiga vormistada õpiku kirjanduse kõige vanemat kihistust – müüte – puudutatav materjal, mida ta oma tundides valikkursust „Müüt ja kirjandus“ käsitledes kasutab.

„Müüdi anatoomia“ on esimene „Müüdi ja kirjanduse“ valikkursuse jaoks mõeldud õpik ja seda võib hõlpsasti kasutada nii 10., 11. kui ka 12. klassis. Teemad on gümnasisti haaravad, materjal on seotud tänapäeva kultuuriga ning ühiskonnas toimuvaga. Õpik sisaldab loomingu- lisi ja silmaringi arendavaid ülesandeid ning näiteid uudiskirjandusest.

Kuidas hõlmata hõlmamatut

Otse loomulikult on müüte puudutatav materjalihulk hõlmamatu ja autoril on tulnud teha palju raskeid valikuid, mida võtta, mida jätta. Suureks abiks on muidugi riiklik õppekava, mis teatud piirid seab ja olulisema ette kirjutab. Käsitlemist on leidnud kõik põhimõisted ja antud nendevahelised seosed. Küll on aga valida tulnud ilukirjandusteoste hulgast, kõik lihtsalt ei mahu puht füüsiliselt 140 leheküljele.

Ülesehituselt on „Müüdi anatoomia“ lihtne ja konkreetne. Peamised mõisted koos selgitustega ja illustreerivate tekstidega asuvad õpiku esimeses kolmandikus, see aitab paremini käsitleda tüvitekste ja (arhetüüpseid) tegelasi-olendeid. Lõpus leiavad eraldi peatükkides koha kolm omanäolist eesti loojat: Lennart Meri, Andrus Kivirähk ja Mati Unt.

Vahest on õpiku suurimaks puuduseks lääneliku mõtlemise keskus, idamaade tõeliselt rikkalikku müüdi- maailma on käsitletud väga põgusalt.

Ka on vaid mainimise tasemele jäänud mõned olulised eesti mõtlejad, nagu Uku Masing ja Karl Kello. See-eest leiab teadvustamist ja tunnustamist üks maailma tuntumaid eesti folkloriste Felix Oinas.

Autor on püüdnud seda lünklikust kompenseerida tõeliselt mahuka allikaloendiga õpiku lõpus. Tõepoolest, seal leiab tõhusat lisamaterjali iga teemast rohkem huvitava. Ka viitab allikaloend tohutule ma-

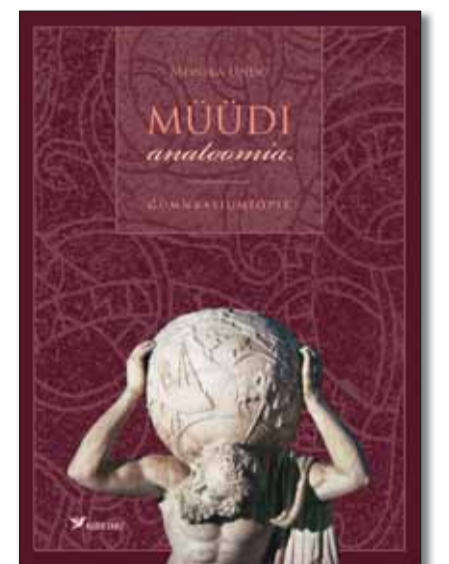
terjalihulgale, mille Monika Undo on õpikut koostades läbi töötanud.

Kuidas säilitada värskust

Selgelt kumab õpikust läbi tegevõpetajast autori soov säilitada teemakäsitlusele värskust ja leida tekste kirjanduse äärealadelt, mis oma kunstiliselt tasemelt vahest ei küündi küll nn hea kirjanduse hulka, kuid täidavad eesmärgistatult õpikus neile antud ülesande. Enamik tekstinäi-

teid on aga maailmakirjanduse tipp-teostest ja sõlmitud õpikuse ajalike seostega. Ilusad leiud on ka tuntud inimeste teemakohased tsitaadid mõne peatüki alguses (John Lennon, Albert Einstein jt).

Elavamaks muudavad ainekäsitluse mitmekülgsed ja eri tasemel harjutused ja projektid. Autor on lähtunud oma kogemusest ja katsetanud oma koolis enamiku neist läbi. Ülesandeid on alates väga lihtsatest kuni

päris keerulisteni, siinjuures tuleb õpetajal (kes ju tunneb oma õpilasi kõige paremini) endal otsustada, mida tasub teha.

Õpik on autori nägu

Monika Undo pakub välja ühe võimaluse, kuidas „Müüdi ja kirjanduse“ kursust õpetada, lähtudes ikka enda lugemusest ja õpetajakogemusest. Seega on õpik „Müüdi anatoomia“ just tema nägu.

Kindlasti leiab iga õpetaja ja gümnaasiumiõpilane seal sedagi, mis oleks võinud põhjalikum olla, või siis hoopistükkis välja jääda. Alati jääb aga võimalus ainekäsitlust avardada ning seda iga klassi jaoks omanäoliselt muuta. „Müüdi anatoomia“ aitab meelsasti kaasa.

MEELIS LAINVOO,
toimetaja